

BANCA NAȚIONALĂ A ROMÂNIEI

Simpozionul

Bicentenarul nașterii lui Carol Popp de Szathmári¹

Banca Națională a României, 1 martie 2012

Mugur Isărescu, guvernatorul BNR

Domnule Ministru,

Domnule președinte al Asociației Artiștilor Fotografi din România

Distinsă audiență,

Am deosebită plăcere de a vă ura tuturor bun venit la Banca Națională a României, care este astăzi gazda unei duble manifestări dedicate artei fotografice și unuia dintre iluștrii ei pionieri.

Primul eveniment se înscrie în linia activității de emisiune a băncii centrale. Cu ocazia bicentenarului nașterii artistului plastic și fotografului Carol Popp de Szathmári, Banca Națională a României a emis în data de 27 februarie, în cadrul programului numismatic al anului 2012, o monedă din argint destinată colecționării. Manifestarea de acum îmi oferă plăcuta oportunitate de a lansa public această emisiune.

Moneda este o piesă din argint fin în greutate de o uncie (31,103 grame), având valoarea nominală 10 LEI și diametrul de 37 mm. Pe avers a fost reprezentat un instantaneu bucureștean fotografiat de Carol Popp de Szathmári, în care se pot recunoaște Universitatea și Palatul Suțu așa cum arătau în a doua jumătate a secolului al XIX-lea. Această fotografie a fost suprapusă peste elementele diafragmei unei camere foto. Cum este uzanța, pe avers se regăsesc stema României, valoarea nominală „10 LEI“, anul de emisiune „2012“ și inscripția în arc de cerc „ROMANIA“.

---

¹ Textul poate fi diferit față de prezentarea din timpul evenimentului.

Pe revers se pot vedea portretul lui Carol Popp de Szathmári și semnătura acestuia; profilul artistului și o compoziție formată din trei pensule suprapuse peste o paletă de pictură care sugerează cea de-a doua (deși în ordine cronologică – prima) preocupare artistică a acestuia – pictura. Anii între care a trăit Szathmári „1812-1887“ întregesc design-ul reversului.

Moneda a fost proiectată la Banca Națională a României și executată la Monetăria Statului.

Al doilea eveniment este acest simpozion, pe care ne-am gândit să-l ilustrăm printr-o expoziție cu fotografii originale (și prelucrate electronic) ale lui Carol Popp de Szathmári, expoziție pe care ați remarcat-o cu siguranță înainte de intrarea în această sală și de care vă invităm să vă bucurați pe îndelete după terminarea prezentărilor.

În galeria artiștilor plastici care au activat în secolul al XIX-lea în Țările Române și apoi în România, el ocupă un loc aparte ca pictor și mai ales ca unul dintre primii fotografi. Renumele său este internațional și se datorează în special pionieratului ca fotoreporter de război în timpul conflictului ruso-turc premergător Războiului Crimeii (1853-1856).

Născut la Cluj în 1812, Szathmári a deprins meșteșugul picturii la Sibiu și apoi la Viena. Dornic să vadă și să cunoască locuri și oameni noi, el a călătorit intens, drumurile purtându-i pașii în țări din Europa și din Orientul Apropiat, unde a pictat peisaje și a imortalizat chipurile autohtonilor. Un interes deosebit l-a manifestat pentru Țările Române, unde a ajuns pentru prima dată în 1837, fiind fascinat de frumusețea portului popular și a locurilor.

Apreciat de domnitorii Munteniei Alexandru Dimitrie Ghica și Barbu Știrbei, care i-au comandat lucrări, pictorul s-a stabilit în 1843 la București, unde a trăit până la sfârșitul vieții, în 1887. Bărbatul agreabil și elegant, care se exprima fluent în câteva limbi de circulație europeană, a devenit o prezență constantă la palatul domnitorului și în cercurile protipendadei. Pictorul și apoi fotograful Carol Popp de Szathmári, va fi martor la evenimentele importante din Muntenia și apoi din România, și le va documenta iconografic prin diversele mijloace ale artei sale.

Din 1848 datează prima fotografie cunoscută a lui Carol Popp de Szathmári. Din acest moment, documentaristul preocupat să surprindă clipa se va dedica acestei arte noi, care-i va aduce faimă în toată Europa. A fost pictor și fotograf oficial al domnului Unirii – Alexandru Ioan Cuza (1859-1866) și al regelui Carol I, și unul dintre fotografii Războiului de Independență (1877-1878) și apoi al Proclamării Regatului (1881).

În 1854, în timpul conflictului dintre ruși și turci care a anticipat războiul Crimeii, Szathmári și-a părăsit atelierul din București și a plecat la Dunăre să documenteze teatrul de război de la Oltenița și Silistra. În acest fel, a devenit primul fotoreporter de război din lume. El a fotografiat întăriturile, tranșeele și taberele ambelor părți beligerante, alcătuind apoi un album cu 200 de poze, în care, pe lângă imagini ale teatrului de război, erau prezentate portretele unor comandanți ruși și turci și ale unor soldați din diferite arme ale ambelor tabere. Prezentat în 1855 la Expoziția Universală de la Paris, albumul a fost una dintre atracțiile manifestării, fiind medaliat de organizatori și elogiat în presa vremii. De asemenea, albumul a fost trimis la câteva curți domnitoare europene, autorul lui fiind răsplătit cu audiențe private și importante distincții la Paris, Viena, Londra, în regatul Württemberg și în ducatul Saxa-Weimar-Eisenach.

Fotografiile lui Szathmári fascinează și astăzi, la peste un secol distanță de la realizarea lor. Datorită artei sale, știm astăzi cum arătau Alexandru Ioan Cuza și doamna sa Elena, principele Carol I și principesa Elisabeta, dar și personalități ale vieții culturale, politice sau militare: generalul Ioan Emanoil Florescu – reformatorul armatei române în vremea lui Cuza, Constantin A. Rosetti – pașoptistul jurnalistul și omul politic de marcă, Nicolae Krețulescu de mai multe ori prim ministru, Carol Davila, doctorul care și-a legat numele de începuturile medicinei românești, Costache Negri – scriitor și om politic, Dimitrie Bolintineanu – poet patriot și om politic, și atâția alții. Vă puteți convinge singuri, de altfel, vizionând expoziția pe care am organizat-o împreună cu Asociația Artiștilor Fotografi din România.

În anul 2010, în semn de recunoaștere a meritelor acestei personalități, ziua sa de naștere - 11 ianuarie - a fost declarată prin hotărâre de guvern Ziua Artei Fotografice în România.

Mai multe despre acest interesant artist veți afla din expunerile care urmează. Eu mă opresc aici, nu înainte de a declara deschise lucrările acestui simpozion, și a vă adresa invitația să ascultați interesantele prezentări care vor urma.

1 martie 2012

Banca Națională a României